

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 7Co/85/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4116225099
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 03. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Sidónia Sládečková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2019:4116225099.2

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sidónie Sládečkovej a členiek senátu JUDr. Eriky Madarászovej a JUDr. Lenky Halmešovej v právnej veci žalobcu: Prima banka Slovensko, a.s., so sídlom Hodžova 11, Žilina, IČO: 31 575 951, zastúpený SEDLAČKO & PARTNERS, s.r.o. so sídlom Štefánikova 8, 811 05 Bratislava, proti žalovanej: X. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. nám. XXXXX/XX, O. - V. O., o zaplatenie 24.958,23 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Nitra č.k. 12Csp/117/2016-88 zo dňa 22.11.2017 v znení jeho opravného uznesenia č.k. 12Csp/117/2016 - 136 zo dňa 08.02.2018, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom zamietajúcom výroku a vo výroku o trovách konania z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom uložil žalovanej zaplatiť žalobcovi sumu 24.958,23 eura, úrok vo výške 1.647,24 eura, úrok z omeškania vo výške 1.836,75 eura, sumu 175,- eur, úrok z omeškania vo výške 5,05% ročne zo sumy 24.958,23 eura od 02.08.2016 do zaplatenia, a to všetko do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Vo zvyšku žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá právo na ich náhradu.

2. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil ustanoveniami § 52 ods. 1,2, § 53 ods. 1,2,5, § 54 ods. 1,2, § 517 ods. 1,2 Občianskeho zákonníka, § 3 Nariadenia vlády č. 87/1995, § 1 ods. 1,2, § 9 ods. 1,2, § 11 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, ako aj zisteným skutkovým stavom, na základe čoho mal za preukázané, že žalobca so žalovanou uzavreli dňa 11.05.2015 Zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. 621 079, na základe ktorej žalobca poskytol žalovanej úver vo výške 25.000,- eur, ktorú sumu sa žalovaná zaviazala zaplatiť v 108 mesačných splátkach po 362,31 eura s termínom konečnej splatnosti úveru dňa 25.05.2024. Žalovaná úver riadne nesplácala, preto žalobca vyhlásil ku dňu 12.02.2016 predčasnú splatnosť úveru.

3. Súd prvej inštancie predmetnú zmluvu posúdil ako spotrebiteľskú, na ktorú sa vzťahuje ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských úveroch. Na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žalobný nárok je čiastočne dôvodný, pretože došlo k riadnemu a platnému uzatvoreniu zmluvy o úvere. Žalobca vyhlásil predčasnú splatnosť úveru pre nesplácanie úveru v dohodnutých splátkach. Súd mal za preukázané, že žalovanej bol poskytnutý úver vo výške 25.000,- eur, žalovaná prestala dohodnuté splátky úveru uhrádzať, zaplatila len jednu splátku. Dlžná istina ku dňu predčasného zosplatenia úveru predstavovala nesplatenú časť úveru - istinu vo výške 24.958,23 eura. Uviedol, že žalobca tiež požadoval zaplatenie úrokov vo výške 1.647,24 eura, úrokov z omeškania vo výške 1.836,75 eura, poplatkov vo výške 20,- eur, poistného vo výške 175,- eur. Súd prvej inštancie svojím rozhodnutím uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 24.958,23 eura, úrok vo výške 1.647,24 eura, úrok z omeškania vo výške 1.836,75 eura, sumu 175,- eur, úrok z omeškania vo výške 5,05% ročne zo sumy 24.958,23 eura od 02.08.2016 do zaplatenia. Zároveň priznal žalobcovi aj nárok na

úrok z omeškania vo výške 5,05 % ročne z dlžnej sumy 24.958,23 eura - z istiny od 02.08.2016 do zaplatenia, pričom za počiatok omeškania považoval deň nasledujúci po dni dokedy bol úrok z omeškania vyčíslený v sume 1.836,75 eura. Výška úroku z omeškania bola v súlade s nariadením vlády č. 87/1995 Z.z. Súd však žalobcovi nepriznal nárok na úrok vo výške 10,49 % ročne zo sumy 24.958,23 eura od 02.08.2016 do zaplatenia a v tejto časti žalobu zamietol ako nedôvodnú, keď si žalobca uplatňoval zmluvný úrok po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru. V tejto súvislosti poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Obo 143/98, v zmysle ktorého dohodnuté úroky (zmluvné úroky) z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu (jeho splátok). Uviedol, že od splatnosti je dlžník v omeškani a musí platiť úroky z omeškania, pretože v opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťaženiu, a to jednak v podobe úrokov z úveru, ako aj úrokov z omeškania, čo by spôsobovalo značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi. Ďalej súd nepriznal žalobcovi nárok na zaplatenie sumy 20,- eur uplatňovanej titulom poplatkov za upomienku. Zastal názor, že v tomto prípade sa jedná o neplatné zmluvné dojednania, pretože uvedený poplatok bol zjednaný v rozpore s požiadavkou dobrých mravov, na ujmu spotrebiteľovi, zakladá značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán. Uviedol, že poplatok slúži len žalobcovi na úhradu jeho administratívy a nie je zaň žalovanej poskytovaná žiadna služba. Uzavrel, že v zmysle ustanovení § 37 OZ je tak dojednanie o uvedenom poplatku neplatné a účtovanie takéhoto poplatku je v rozpore s dobrými mravmi podľa ustanovení § 3 OZ. S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti ako aj citované zákonné ustanovenia, súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovvej časti napadnutého rozhodnutia.

4. Proti tomuto rozsudku vo výroku o zamietnutí zvyšku žaloby a vo výroku o trovách konania podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca a domáhal sa, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalovanej uloží povinnosť zaplatiť žalobcovi úrok vo výške 10,49 % ročne zo sumy 24.958,23 eura od 02.08.2016 do zaplatenia a poplatok vo výške 20,- eur. Zároveň si uplatnil proti žalovanej nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v plnom rozsahu. Poukázal na znenie článku 7 ods. 1. písm. j) zmluvy o úvere, v zmysle ktorého sa žalovaná zaviazala zaplatiť dohodnuté úroky a úroky z omeškania z nesplatených peňažných prostriedkov, ako pred, tak aj po splatnosti úveru. Zdôraznil, že v zmluve o úvere je explicitne vyjadrená povinnosť žalovanej ako dlžníka zaplatiť úroky z nesplateného úveru odo dňa jeho prvého čerpania až do dňa jeho skutočného zaplatenia v súlade s ust. § 502 a § 503 Obchodného zákonníka. K argumentácii súdu, ktorá sa opierala o unesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 01.07.2000, sp. zn. 4Obo/143/1998 publikované v časopise Zo súdnej praxe pod č. 43/2000, uviedol, že Najvyšší súd SR sa v tomto konaní ako odvolací súd, nezaoberal prípustnosťou paralelného úročenia istiny úverovej pohľadávky popri úrokoch z omeškania. Práve naopak, predmetom tohto konania bolo právne posúdenie, či veriteľovi možno priznať úroky z omeškania pri omeškani dlžníka so splatením zmluvných úrokov, kde Najvyšší súd dospel k pozitívnemu záveru. V tejto súvislosti uviedol, že argumentácia súdu sa tak nesprávne opiera o s meritom veci nesúvisiace rozhodnutie. Simultánne úročenie pohľadávky po splatnosti peňažného záväzku úrokom z omeškania a súčasne úrokom podľa § 502 ObZ nie je zákonom vylúčené. Zastal názor, že súd prvej inštancie nezohľadnil skutočnosť, že protiprávny stav vyvolala žalovaná svojím nezodpovedným správaním, ktorého prirodzeným následkom je sankcia. Keďže k uhradeniu pohľadávky žalobcu nedošlo, žalobca uplatnil voči žalovanej jediný sankčný mechanizmus v podobe tzv. straty výhody splátok, a to predčasným zosplatením úveru. Zdôraznil, že inštitút úroku je v právnej doktríne SR a ČR dlhodobo interpretovaný ako cena za užívanie poskytnutých peňažných prostriedkov. Preto má dlžník zásadne platiť tento úrok na skutočnú dobu užívania bez ohľadu na termín splatnosti úveru, t.j. do doby skutočného vrátenia úveru veriteľovi. Uviedol, že predčasným zosplatením úveru v dôsledku porušenia povinností žalovanou tak paradoxne dochádza k jej ekonomicky výhodnejšiemu postaveniu, keď namiesto povinnosti zaplatiť žalobcovi aj zmluvne dohodnuté úroky vo výške 10,49% popri úrokoch z omeškania, je žalovaná povinná zaplatiť iba úrok z omeškania. Zastal názor, že je neprijateľné, aby bol dlžník po zjavnom porušení povinnosti ekonomicky a právne zvýhodnený. V súvislosti s rozhodnutím súdu o trovách konania poukázal na to, že mu bola ku dňu vyhlásenia rozsudku priznaná peňažná suma spolu vo výške 30.266,36 eura, t.j. procesný úspech žalobcu vo veci predstavuje 89,73%. Napriek tomu mu však súd prvej inštancie nepriznal nárok na náhradu trov konania vzhľadom na pomer úspechu vo veci. Právne závery súdu považoval za zjavne arbitrálne, v dôsledku čoho zasahujú do jeho základného práva na súdnu ochranu, práva na spravodlivý proces a práva vlastníť majetok.

5. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 zák.č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku, ďalej len "CSP") po zistení, že odvolanie bolo podané stranou sporu v zákonom stanovenej lehote na podanie odvolania (§ 359, 362 ods. 1 CSP) a zistení, že spĺňa náležitosti § 363 CSP, viazaný dôvodmi a rozsahom

odvolania (§ 379, § 380 CSP) a viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP) a dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutom zamietajúcom výroku a v súvisiacom výroku o trovách konania, je potrebné podľa § 389 ods.1 písm. c) CSP zrušiť vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

6. Z obsahu spisu vyplýva, že spoločnosť Sberbank Slovensko, a.s., so sídlom Vysoká 9, 810 00 Bratislava ako pôvodný žalobca sa podanou žalobou domáhala, aby súd zaviazal žalovanú na zaplatenie sumy 24.958,23 eura ako nezaplatenej istiny úveru, úroku vo výške 1.647,24 eura, poplatku vo výške 20,- eur, úroku vo výške 10,49 % p.a. zo sumy 24.958,23 eura od 02.08.2016 do zaplatenia, úroku z omeškania vo výške 5,05 % p.a. zo sumy 24.958,23 od 02.08.2016 do zaplatenia, peňažnú sumu vo výške 175,- eur. Pôvodný žalobca uviedol, že so žalovanou uzatvoril zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. 621 079, na základe ktorej jej boli poskytnuté finančné prostriedky v sume 25.000,- eur, ktoré sa zaviazala splácať v dohodnutých mesačných splátkach. Žalovaná dohodnuté splátky pravidelne a včas neplatila, preto listom zo dňa 26.01.2016 rozhodol o predčasnej splatnosti celého úveru a vyzval žalovanú na predčasné splatenie úveru v lehote do 11.02.2016. Žalovaná svoj dlh nezaplatila. Dňa 09.08.2017 bol súdu prvej inštancie doručený návrh na rozhodnutie o procesnom nástupníctve, o ktorom súd rozhodol uznesením č. 12Csp/117/2016-67 zo dňa 16.08.2017 tak, že v konaní sp. zn. 12Csp/117/2016 pokračuje so spoločnosťou Prima banka Slovensko, a.s., IČO: 31 575 951, Hodžova 11, Žilina v postavení žalobcu. Súd prvej inštancie následne rozhodol vo veci samej tak, ako je uvedené v jeho výrokovej časti.

7. Predmetom preskúmania napadnutého rozsudku v dôsledku odvolania žalobcu bol zamietajúci výrok v časti žalovaného úroku z úveru a úrokov z omeškania. Po prejednaní veci dospel odvolací súd k záveru, že odvolanie žalobcu proti zamietajúcejmu výroku je dôvodne podané. Odvolací súd sa nestotožnil so záverom súdu prvej inštancie v tom, že žalobcovi patria po splatnosti úveru iba úroky z omeškania a nie aj úrok z úveru. Je nepochybné, že medzi zmluvnými stranami bola uzatvorená úverová zmluva v zmysle ust. § 497 a nasl. Obchodného zákonníka, ktorá má povahu tzv. absolútneho obchodu. Zároveň ide o spotrebiteľský právny vzťah v zmysle ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka a zmluvu o spotrebiteľskom úvere, na ktorú sa vzťahuje zákon č. 129/2010 Z.z. v znení účinnom ku dňu uzatvorenia zmluvy. V danom prípade bola medzi stranami sporu uzatvorená písomná úverová zmluva, ktorej platnosť nebola spochybnená. Pre určenie zmluvných práv a povinností je potrebné vychádzať najmä z obsahu úverovej zmluvy, ktorá upravuje práva a povinnosti zmluvných strán vo vzťahu k splácaniu úveru, ale aj ostatných nárokov, napr. úrokov z úveru. Nepochybné však jednotlivé zmluvné podmienky podliehajú súdnej kontrole z hľadiska ochrany spotrebiteľa. Obsahom záväzku dlžníka nie je vrátiť len poskytnuté peňažné prostriedky, ale aj úroky, ktoré nemožno stotožňovať s úrokmi z omeškania. Zmluvný úrok z úveru je nárokom, na ktorý nemá vplyv ani omeškanie dlžníka, ktoré navyše zakladá vznik nových sankčných záväzkov. Okrem iného odvolací súd poukazuje na znenie článku 7 ods. 1 písm. j) zmluvy o úvere, v zmysle ktorého sa žalovaná zaviazala zaplatiť dohodnuté úroky a úroky z omeškania z nesplatených peňažných prostriedkov, ako pred, tak aj po splatnosti úveru.

8. V tejto veci splatnosť úveru vyhlásil žalobca z dôvodu neplnenia povinností žalovanej ako dlžníka riadne poskytnutý úver splácať. Ak by od momentu predčasnej splatnosti úveru už dlžník nebol povinný platiť úroky, potom by veriteľovi nebola priznaná odplata (odmena) a za poskytnutie finančných prostriedkov by už dlžník neplatil žiadnu sumu. Predčasná splatnosť úveru je sankciou za porušenie povinností dlžníka. Odvolací súd poukazuje na to, že úroky dohodnuté pri poskytnutí úveru predstavujú odplatu (odmenu) za užívanie požičanej istiny. Občiansky zákonník a ani iný právny predpis neustanovuje, za akú dobu možno pri peňažnej pôžičke dohodnúť úroky. Vzhľadom na uvedené nemožno vylúčiť, aby si zmluvné strany v rámci zmluvnej autonómie (pokiaľ ide o dobu, na ktorú sa úroky dojednávajú) dohodli úroky i za dobu, po ktorú bude istina dlžníkom skutočne užívaná (do jej faktického vrátenia veriteľovi), teda i za dobu, v ktorej sa dlžník ocitne v omeškani so splnením svojho záväzku, pretože istinu v zjednanej lehote splatnosti veriteľovi nevráti. Tomuto záveru zodpovedá i to, ako sú právnou teóriou a rozhodovacou praxou súdov vnímané inštitúty zmluvných úrokov a úrokov z omeškania. Zmluvné úroky sú odplatou za poskytnutie peňažných prostriedkov na základe úverovej zmluvy, predstavujú cenu úveru a dlžník je povinný platiť ich od okamihu reálneho poskytnutia peňazí až do okamihu ich reálneho vrátenia, a to či už v lehote alebo v omeškani. Na rozdiel od toho úroky z omeškania predstavujú zákonnú sankciu za omeškania so splatením istiny a veriteľ ich môže požadovať, i keď neboli dojednané (§ 517 ods. 2 OZ). Prítom platí, že môžu existovať popri sebe (obdobne aj uznesenie NS ČR 33Cdo/212/2014 zo dňa 21.08.2014).

10. Odvolací súd dodáva, že nepriznanie úrokov po realizácii oprávnenia veriteľa na zosplatnenie úveru z dôvodov porušovania povinnosti dlžníkom nie je odstránením nerovnováhy medzi spotrebiteľom a dodávateľom (poskytovateľom úveru), ale dostáva poskytovateľa úveru do horšieho postavenia, aké mal pred využitím oprávnenia na "zosplatnenie úveru". Naopak porušenie povinnosti dlžníka z úverovej zmluvy vedúce k realizácii oprávnenia veriteľa od zmluvy odstúpiť alebo úver zosplatniť ho dostáva do výhodnejšieho postavenia (nemusí ďalej veriteľovi plniť úroky), keď si vlastne dlžníci zlepšia "porušovaním povinnosti" svoje postavenie v úverovom vzťahu.

11. Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. c) CSP zrušil v napadnutom zamietajúcom výroku a vo výroku o trovách konania a vec podľa § 391 ods. 2 CSP vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, v ktorom sa bude opätovne zaoberať vecou samou v rozsahu zrušenia a opätovne rozhodne a toto svoje rozhodnutie riadne odôvodní, pričom právnym názorom odvolacieho súdu je súd prvej inštancie viazaný (§ 391 ods. 2 CSP). V novom rozhodnutí súd prvej inštancie rozhodne o náhrade trov prvoinštančného konania, vrátane trov odvolacieho konania v zmysle § 396 ods. 3 CSP.

12. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).